

KLIMA- OG MILJØDEPARTEMENTET

Tildelingsbrev 2023

for

Miljødirektoratet

Kulturminner og
kulturmiljø

Naturmangfold

Friluftsliv

Klima

Forurensning

Polarområdene

1 Innledning

Klima- og miljødepartementet viser til Prop. 1 S (2022-2023) og budsjettinnstillingen (Innst. 9 S), og stiller i dette tildelingsbrevet bevilgningene til disposisjon for Miljødirektoratet. Tildelingsbrevet gir, sammen med hovedinstruksen, Prop. 1 S og budsjettinnstillingene, rammer, forutsetninger og krav for Miljødirektoratet i 2023. Tildelingsbrevet og hovedinstruksen er utgangspunktet for Miljødirektoratets rapportering gjennom året. Reglementet for økonomistyring i staten og Bestemmelser om økonomistyring i staten ligger til grunn for hele etatsstyringen av Miljødirektoratet.

Departementet ønsker å understreke at de nasjonale klima- og miljømålene som fremgår av Prop. 1 S (2022-2023) er politisk fastsatte nasjonale mål, hvor god måloppnåelse avhenger av bruk av virkemidler og gjennomføring av tiltak i alle sektorer. Miljødirektoratets egne bidrag til måloppnåelse vil derfor variere, ut ifra hvilke virkemidler og ansvar etaten innehar. Det samme gjelder for prioriteringene og styringsparameterne til Miljødirektoratet.

2 Overordnede prioriteringer for Miljødirektoratet i 2023

Vi står overfor store klima- og miljøutfordringer fremover. Vi skal omstille Norge til å bli et lavutslippssamfunn, ivareta økosystemer, redusere tap av naturmangfold, stanse plastforurensning og spredning av miljøgifter, og begrense annen forurensning og utvikle en mer sirkulær økonomi. Samtidig må vi tilpasse samfunnet til et klima i endring, og ta hensyn til sammenhengene mellom naturmangfold og klima.

Miljødirektoratet har et viktig ansvar å bidra til kunnskapsgrunnlaget for, og gjennomføring av, regjeringens helhetlige politikk for å løse disse utfordringene. Miljødirektoratet må være gode til å se de ulike miljøutfordringene i sammenheng, både globalt, regionalt, nasjonalt og lokalt, og mot andre samfunnsutfordringer og mål. Miljødirektoratet må arbeide både ut fra et internasjonalt og nasjonalt perspektiv, og integrere bærekraftsmålene i sitt arbeid.

Den europeiske grønne given, herunder Klar for 55-pakka og det kommende regelverket for bærekraftige produkter og verdikjeder der giftfrie produkter skal ivaretas, er en svært omfattende strategi som tar sikte på både økonomisk vekst og løsning av klima- og miljøutfordringene. Svært mye klima- og miljøregelverk skal endres på kort tid. Miljødirektoratet skal prioritere høyt å følge videreutviklingen, forstå betydningen for norske forhold, ivareta norske interesser på prioriterte områder og forberede effektiv, korrekt og rettidig gjennomføring og forvaltning av EØS-relevant regelverk under den grønne given.

Arbeidet med klimautfordringene skal være Miljødirektoratets høyest prioriterte oppgave i tiden fremover. For å nå klimamålene i 2030 og 2050 må virkemiddelbruken forsterkes slik at netto karbonopptak i skog- og arealbrukssektoren økes og utslippene innenfor kvotepliktig, ikke-kvotepliktig sektor reduseres. Norske klimamål skal nås i samarbeid med EU, hvor rammene er i stadig utvikling. Både oppfølging av Norges klimamål og arbeid med klimatilpasning skal stå sentralt i Miljødirektoratets videre arbeid. I arbeidet med omstillingen til lavutslippssamfunnet og utvikling av nye grønne næringer er det avgjørende å sikre at natur- og miljøverdier blir ivarettatt. Kompetanse og kunnskapsgrunnlag om sammenhengen mellom klima og miljø blir viktig for å få til den grønne omstillingen. Miljødirektoratet har også

en viktig rolle i å bidra med kunnskapsgrunnlag og kompetanse i internasjonalt klima- og miljøarbeid.

Natur og klima er gjensidig avhengige av hverandre, og natur- og klimakrisene må løses sammen. Miljødirektoratet skal sørge for at sammenhengen mellom klima og natur blir ivarettatt på en helhetlig måte.

Miljødirektoratet skal bidra til å nå nasjonale og nye globale mål for naturmangfold, og til at natur bidrar til å løse klimautfordringene. Dette vil kreve endring og omstilling. Meld. St. 14 (2015-2016) *Natur for livet* er fortsatt det viktigste strategiske grunnlaget for arbeidet med å ta vare på økosystemene og naturmangfoldet. Miljødirektoratet skal ha et mer helhetlig blikk på de viktige sammenhengene i naturen, og skal i større grad se forvaltningen innen ulike sektorer i sammenheng. Miljødirektoratet skal prioritere innsatsen for en helhetlig og økosystembasert forvaltning på land, i vann og i hav. Miljødirektoratet skal også opprettholde god miljøkompetanse og lokal tilstedeværelse i miljøforvaltningen i hele landet, noe som sikres gjennom Statens naturoppsyn sitt eget personell og gjennom Miljødirektoratets tjenestekjøp fra fjellstyrene.

Å omstille til en mer sirkulær økonomi skal bidra til å nå klima- og miljømål. Omstillingen berører hele livsløpet til produkter, og den krever en betydelig fornyelse og videreutvikling av norsk regelverk og bruk av økonomiske virkemidler både innenfor produktrammeverket og avfallsområdet. Miljødirektoratet skal bidra til å videreutvikle kunnskapsgrunnlaget, gi faglige råd og gjennomføre nasjonal politikk for en sirkulær økonomi.

I arbeidet med å nå forurensningsmålene skal Miljødirektoratet prioritere eutrofiering, med vekt på regulering av landbruks- og avløpssektoren. Miljødirektoratet må bidra til at det sikres forsvarlig håndtering av farlig avfall og tilstrekkelig nasjonal behandlingsskapasitet. Strenge krav til utfasing av stoffene på prioritetslista for kjemikalier er avgjørende for å nå norske miljømål og krever fortsatt høy innsats på nasjonalt, europeisk og globalt nivå. Miljødirektoratet skal bidra i utviklingen av vitenskapspanelet for kjemikalier, avfall og forurensninger. Arbeidet med å utvikle en internasjonal avtale om plastforurensning skal prioriteres høyt.

Klima- og miljøutfordringene er komplekse, samtidig som kravene til en mer effektiv og innovativ offentlig sektor øker. Miljødirektoratet skal prioritere å arbeide strategisk for å fortsette å utvikle en mer effektiv organisasjon, vurdere egne arbeidsmåter, optimalisere samarbeidet med andre etater og videreutvikle sin sektorovergripende rolle. Miljødirektoratet skal arbeide for å bedre det faglige grunnlaget for politiske beslutninger på tvers, med mål om at sektorer i større grad følger felles mål og utnytter samlede ressurser bedre. Miljødirektoratet har et særlig ansvar for utvikling og drift av de administrative fellestjenestene i miljøsektoren.

Kravene til digitale tjenester og informasjonsforvaltning blir stadig større. For å løse klima- og miljøutfordringene skal Miljødirektoratet prioritere digital innovasjon, styrke informasjonsforvaltningen og bruke ny teknologi.

Et uavhengig og transparent kunnskapsgrunnlag er en forutsetning for å sikre legitimiteten i klima- og miljøpolitikken, og for å bidra til gode og effektive løsninger på klima- og miljøutfordringer. Miljødirektoratet skal bidra til å nå delmål og prioriterte kunnskapsbehov mot 2030 i KLDs gjeldende kunnskapsstrategi.

Miljødirektoratet må gjennomføre nødvendige nedprioriteringer for å sikre tilstrekkelig ressurser til strategisk viktige områder. Dette vil bli fulgt opp i styringsdialogen.

3 Nasjonale klima- og miljømål, prioriteringer, styringsparametere og oppdrag for 2023

3.1 Tverrgående

3.1.1 Tverrgående prioriteringer og styringsparametere

Nr.	Prioriteringer	Styringsparametere
P1	Miljødata og kunnskapssynteser brukes mer effektivt for felles kunnskapsgrunnlag på tvers av sektorer	<ol style="list-style-type: none"> 1. Et mer helhetlig kunnskapsgrunnlag basert på utvikling og økt bruk av uavhengige kunnskapssynteser 2. Miljødata blir forvaltet og tilgjengeliggjort mer koordinert og effektivt gjennom et etablert datasamarbeid og felles prinsipper 3. Økt innovasjon ved bruk av ny teknologi, nye datakilder og metoder i vår innhenting av miljødata
P2	Styrket innsats for en sirkulær økonomi som fremmer bærekraftig produksjon, produkter og forbruk samt giftfrie verdikjeder	<ol style="list-style-type: none"> 1. Miljøforvaltningens kunnskapsgrunnlag og vurdering av tiltak og virkemidler på alle relevante fagområder er innrettet for en mer sirkulær økonomi. Kunnskap og forpliktelser fra arbeidet i EU og globalt er en del av vurderingene 2. Utviklingen av tiltak og virkemidler tar hensyn til ressurseffektivitet og miljøbelastning i hele verdikjeden, innenfor EUs prioriterte verdikjeder 3. Nasjonal lovgivning er videreutviklet for å fremme bærekraftige produkter og verdikjeder, og særlig for å gjennomføre EU/EØS-regelverk på dette området
P3	Kommunene har i større grad tatt hensyn til viktige klima- og miljøinteresser i sin arealforvaltning	<ol style="list-style-type: none"> 1. Kommunene har god kunnskap om viktige klima- og miljøinteresser og sammenhengen mellom klima og miljø, og tar denne kunnskapen i bruk i sin arealforvaltning

		<ol style="list-style-type: none"> 2. Kommunene har utnyttet potensial for fortetting og transformasjon i eksisterende arealer for utbygging før nytt naturareal settes av til utbyggingsformål og ubebygde arealer tas i bruk
P4	Styrket innsats for en effektiv og robust organisasjon med økt fokus på informasjonssikkerhet, samfunnssikkerhet og forebyggende sikkerhet	<ol style="list-style-type: none"> 1. Som et resultat av etatens samfunnssikkerhetsarbeid er risikoen for at det inntreffer uønskede hendelser redusert, og beredskapen ved uønskede hendelser styrket 2. Krav gitt i sikkerhetsloven er ivaretatt gjennom etatens arbeid med forebyggende sikkerhet 3. Digitale tjenester er utviklet med høy nytteeffekt både internt og for eksterne brukere 4. Økt digital kompetanse og endringsdyktighet for å møte fremtidens utfordringer
P5	Styrket innsats mot miljøkriminalitet	<ol style="list-style-type: none"> 1. Økt forebygging av miljøkriminalitet og redusert antall overtredelser 2. Tilsynspraksisen er justert i tråd med Meld. St. 19 (2019-2020) 3. Kontroll- og sanksjonsregimet virker reelt mer allmennpreventivt mot overtredelser av regelverket 4. Kontrollen med import og eksport av avfall ut av Norge er oppdatert og styrket i henhold til regelverket om grensekryssende transport av avfall, og innrettet slik at den i større grad avdekker alvorlige regelverksbrudd, og er basert på systematiske, dokumenterbare og oppdaterte risikovurderinger
P6	Forvaltningen har et tilstrekkelig kunnskapsgrunnlag for å kunne bidra i arbeidet med bærekraftig finans, herunder EUs taksonomi, bærekraftsrapportering, og klimarisiko	<ol style="list-style-type: none"> 1. Relevante faglige vurderinger til departementet om utforming og operasjonalisering av kriterier i EUs taksonomi 2. Tilrettelegge for informasjon som er relevant for selskapers bærekraftsrapportering, som blant annet klimagassregnskap 3. Relevante faglige vurderinger knyttet til metoder og grunnlag for bruk ved klimarisikovurderinger, herunder scenarier

P7	Styrke kapasitet i forvaltningen i utvalgte utviklingsland gjennom å effektivt dele kompetanse og kunnskap om klima- og miljøforvaltning i utvalgte utviklingsland	<ol style="list-style-type: none"> 1. Miljøforvaltningskomponent i Norads nye Kunnskapsbankprogrammer Energi for utvikling og Hav for utvikling er etablert innenfor ressursrammen i 2019 for programmet Olje for utvikling (som er under avvikling) 2. Ny prosjektportefølje er etablert i samarbeidet med Kina, og videreutvikling i India og Sør-Afrika innenfor samme ressursramme som i 2019 for å sikre kontinuitet i miljødialogen og kjenne deres forhandlingsposisjoner i relevante miljøkonvensjoner
-----------	---	--

3.1.2 Tverrgående oppdrag for 2023

Nr.	Oppdrag – dokumenter som skal oversendes Klima- og miljødepartementet	Frist
1.	Bidra med miljøkunnskap og kunnskap om virkemidler under Miljødirektoratets ansvarsområde til nytt lovutvalg som skal revidere anskaffelsesregelverket og vurdere hvordan offentlige innkjøp kan fremskynde grønn omstilling.	Avklares når utvalget er etablert
2.	Forberede gjennomføring og gjøre en overordnet vurdering av de samfunnsøkonomiske og administrative konsekvensene forbundet med EUs forslag til forordning 21/706 om import og omsetting av avskogingsfrie råvarer og produkter på det europeiske markedet. Oppdraget utdypes nærmere i et eget møte.	1. mars
3.	Miljødirektoratet vurderer behovet for og mulig innhold i en ny utgave av sektorveilederen «Miljøutredninger etter utredningsinstruksen». Direktoratet kan levere sine tilrådninger til hvilke endringer som bør gjøres ved en eventuell revisjon av denne veilederen, eller forslag til andre måter å dekke behovet for veiledning til klima- og miljøutredninger. Oppdraget utdypes i eget møte. Eventuell oppfølging avtales nærmere.	1. juni
4.	Miljødirektoratet skal, i samråd med departementet, utarbeide forslag til informasjonsmateriell om metode og utslippsfaktorer for klimagassregnskap som kan være relevant for selskapers bærekraftsrapportering.	Avklares i dialog med direktoratet
5.	Videre arbeid med forslag til lovendringer som følger opp Meld. St. 19 (2019-2020) om miljøkriminalitet, herunder utforme utkast	1. september

	til høringsnotat med forslag til nye bestemmelser. Oppdraget utdypes i eget brev.	
6.	Virksomheten skal overordnet beskrive hvordan den evaluerer sikkerhetsmål, og hvordan den går frem for å etablere/bevare et forsvarlig sikkerhetsnivå.	U/O 1. tertialrapport
7.	I løpet av 2025 legges det opp til et felles sak/arkivsystem for miljøforvaltningen. Forarbeidene til dette skal påbegynnes i 2023.	31. desember

3.2 Naturmangfold

Nasjonale klima- og miljømål:

- **Økosystemene skal ha god tilstand og levere økosystemtjenester**
- **Ingen arter og naturtyper skal utryddes, og utviklingen til truede og nær truede arter og naturtyper skal forbedres**
- **Et representativt utvalg av norsk natur skal bevares for kommende generasjoner**

3.2.1 Prioriteringer og styringsparametere innen resultatområde naturmangfold

Nr.	Prioriteringer	Styringsparametere
P8	Kunnskapsgrunnlag for økosystembasert forvaltning av terrestriske økosystemer er etablert	<ol style="list-style-type: none"> 1. Sentrale kunnskapsgrunnlag for en tverrsektoriell meny av tiltak for å opprettholde eller bedre tilstanden i skog er etablert og blir brukt 2. Økt kunnskap om effektiv ivaretagelse av truet natur i økosystembasert forvaltning 3. Faggrunnlaget for å vurdere økologisk tilstand i økosystemene på land er forsterket 4. En første versjon av et nasjonalt økosystemkart for Norge og et opplegg for videreutvikling er etablert
P9	Det er etablert et naturregnskap med god forvaltningsnytte som er i tråd med internasjonale standarder og forpliktelser	<ol style="list-style-type: none"> 1. Et første generasjons naturregnskap basert på eksisterende og lett tilgjengelig kunnskap om naturarealer og tilstand presenteres. Som del av arbeidet settes det også i gang en pilot for marint naturregnskap. Det tas sikte på oppstart av piloten og presentasjon av et første generasjons regnskap i første halvdel av 2023 2. Det er lagt til rette for at et naturregnskap, i første omgang arealregnskap for økosystemer, tilstandsregnskap og biofysisk

		regnskap for økosystemtjenester, etableres innen 2026
P10	Hensynet til bevaring og restaurering av marine økosystemer er ivaretatt i utviklingen av en samlet forvaltning av arealene til havs	<ol style="list-style-type: none"> 1. Det faglige grunnlaget for forvaltningsplanene for havområdene er videreutviklet som grunnlag for at forvaltningsplanmeldingen i 2024 blir Norges <i>Plan for bærekraftige hav</i> (Havpanelet) 2. Områder aktuelle for vern i norske havområder er identifisert 3. Tiltak i for gjenoppbygging av økosystem i Skagerrak–Oslofjorden er etablert
P11	Nye verneområder gir et mer representativt vern og verneområdene forvaltes slik at verneverdiene opprettholdes	<ol style="list-style-type: none"> 1. Økt omfang av tilrådd nytt vern innenfor de fastsatte rammene for dette 2. Tilstanden i eksisterende verneområder er bedret
P12	Bestandsmålene nås for rovvilt og tapene av beitedyr til rovvilt er redusert	<ol style="list-style-type: none"> 1. Bestandene av jerv, bjørn, ulv og gaupe ligger så nærme bestandsmålene som mulig 2. Forebyggende og konfliktdempende tiltak bidrar til reduserte tap i områder prioritert for rovdyr
P13	Bedre ivaretagelse av trua natur på tvers av sektorer	<ol style="list-style-type: none"> 1. Bedre tilstand for sterkt og kritisk truede ansvarsarter og truede naturtyper i tråd med fastsatt oppfølgingsplan

3.2.2 Oppdragsliste 2023 innen resultatområde naturmangfold

Nr.	Oppdrag – dokumenter som skal oversendes Klima- og miljødepartementet	Frist
8.	Levere vurderinger av gjeldende norsk naturmangfoldpolitikk opp mot nye globale mål for natur som vedtas under konvensjonen om biologisk mangfold (CoP 15). Direktoratet bes også om å redegjøre for status for gjennomføring av gjeldende handlingsplan.	15. juni
9.	Levere en vurdering av elementer som er relevante for Norge i naturpanelets rapport om verdier og verdsetting og gi forslag til anbefalinger som kan følges opp i norsk forvaltning.	1. juni
10.	Skissere mulige innretninger av arealbasertenaturbudsjetter. Oppdraget avklares nærmere i oppstartsmøte.	1. juni

11.	Levere forslag til ordning for fast fordeling av grunnstøtte til nasjonalpark- og verneområdestyrer for vedlikehold, fornying av infrastrukturtiltak, informasjonsarbeid mv, inkludert forslag til fordelingsnøkkel innenfor en ramme av 4 mill. kr over post 1420.21.	1. mai
12.	Levere et faglig grunnlag for arbeidet med å vurdere bestandsmålene for bjørn og ulv. Oppdraget vil nærmere spesifiseres i eget brev.	1. november
13.	a).Sørge for gjennomføring av en uavhengig kunnskapssyntese om virkninger av marine verneområder for økosystemfunksjon og potensial for høsting i omkringliggende områder, jf. Meld. St. 29 (2020-2021). Anbefaling om valg av modell for gjennomføring av kunnskapssyntesen sendes departementet innen 15. juni. b).Arbeidet med kunnskapssyntesen forventes å gå over i 2024.	15. juni / 2024
14.	Levere forslag til overvåkning av fremmede marine organismer.	31. desember
15.	Levere klassifisering av de 14 resterende villreinområdene etter kvalitetsnormen, og levere utkast til tiltaksplaner for åtte nasjonale villreinområder.	15. desember
16.	Levere en vurdering av innholdet i EUs utkast til naturrestaureringslov og eventuelle læringspunkter som kan være aktuelle å dra nytte av i norsk naturforvaltning.	1. september
17.	Gjøre en vurdering og lage en oversikt av hvilke datakilder, statistikk og verktøy som er tilgjengelig for å vurdere påvirkning og avhengighet av biodiversitet og økosystemtjenester for norske sektorer og selskaper. Det skal også gjøres en sammenstilling av tilgjengelige kilder som redegjør for mulig utvikling av biodiversitet og økosystemer på nasjonalt, regionale og globale nivå.	1. mars
18.	Vurdere artene i ny fremmedartsliste i henhold til et oppdatert kriteriesett.	1. mars
19.	Vurdere utviklingen i omfanget av skadeskyting av rovdyr, og levere en rapport om dette. Oppdraget vil spesifiseres i et eget brev fra departementet.	1. desember
20.	Utarbeide en oppstartsplan for arbeidet med en mulig Trondheimskonferanse i 2024. Oppdraget vil spesifiseres i et eget brev fra departementet.	1. juli

3.3 Friluftsliv

Nasjonale klima- og miljømål:

- Friluftslivets posisjon skal ivareta og videreutvikles gjennom ivaretagelse av allemannsretten, bevaring og tilrettelegging av viktige friluftsområder, og stimulering til økt friluftaktivitet for alle
- Naturen skal i større grad brukes som læringsarena og aktivitetsområde for barn og unge

3.3.1 Prioriteringer og styringsparametere innen resultatområde friluftsliv

Nr.	Prioriteringer	Styringsparametere
P14	Bedre tilgang til attraktive friluftslivsområder i og ved byer og tettsteder	<ol style="list-style-type: none"> 1. Bedre tilgang til grøntområder for friluftsliv og rekreasjon i og ved byer og tettsteder, og økt antall kilometer merkede og/eller tilrettelagte ferdselsårer for friluftsliv i kommunene 2. God kunnskap om allemannsretten og naturvennlig friluftsliv i befolkningen og i kommunene 3. Kommunene har økt kunnskap om besøksforvaltning som verktøy i forvaltningen av mye brukte friluftslivsområder for å sikre god forvaltning av disse

3.3.2 Oppdragsliste 2023 innen resultatområde friluftsliv

Nr.	Oppdrag – dokumenter som skal oversendes Klima- og miljødepartementet	Frist
21.	Utrede tidligere søknadsfrist og eventuelt andre tiltak for tilskuddsordningene «Friluftslivsaktivitet», «Tilskudd til tiltak i statlig sikrede friluftslivsområder» og «Nasjonale turiststier» med sikte på utbetaling av tilskudd fra disse tilskuddsordningene til tilskuddsmottakere tidligere på året.	1. mai

3.4 Forurensning

Nasjonale klima- og miljømål:

- Forurensning skal ikke skade helse og miljø
- Bruk og utslipp av kjemikalier på prioritetslisten skal stanses
- Eksponering av mennesker og miljø for radioaktiv forurensning skal holdes så lav som mulig
- Veksten i mengden avfall skal være vesentlig lavere enn den økonomiske veksten
- Materialgjenvinning av avfall skal øke

- Sikre trygg luft. Basert på dagens kunnskapsstatus blir følgende nivå sett på som trygg luft (Årsmiddel PM10: 20 µg/m³, Årsmiddel PM2,5: 8 µg/m³, Årsmiddel NO₂: 30 µg/m³)
- Støyplager skal reduseres med 10 pst. innen 2020 i forhold til 1999. Tallet på personer som utsettes for over 38 dB innendørs støynivå skal reduseres med 30 pst. innen 2020 i forhold til 2005. Det blir arbeidet med oppdatert kunnskapsgrunnlag for å revidere støymålet.

3.4.1 Prioriteringer og styringsparametere innen resultatområde forurensing

Nr.	Prioriteringer	Styringsparametere
P15	Kjemikalier og miljøgifter globalt, i EU og nasjonalt er bedre regulert	<ol style="list-style-type: none"> 1. Fremgang i restriksjonsarbeidet for PFASer, inkludert generelt forbud i EU 2. Flere stoffer regulert i EU og globalt 3. Flere søknader om godkjenning av biocider i Norge er ferdig vurdert 4. Kjemisk tilstand i vann er forbedret
P16	Forurensningskilder som skaper eutrofiering/overgjødning er godt regulert	<ol style="list-style-type: none"> 1. En effektiv og samordnet innsats mot sektorene som bidrar til overgjødning: <ul style="list-style-type: none"> ○ Jordbruk ○ Avløp
P17	Innsatsen for økt forberedelse til ombruk, materialgjenvinning og sirkulær avfallshåndtering er styrket	<ol style="list-style-type: none"> 1. Relevant EU/EØS-regelverk for sirkulær økonomi på avfallsområdet er gjennomført i offentlig forvaltning på en god måte i Norge 2. Flere virkemidler er innført for økt forberedelse til ombruk og materialgjenvinning av husholdningsavfall og lignende næringsavfall 3. Produsentansvarsordningene i Norge er styrket for å bidra til mer bærekraftige produkter, mindre avfallsgenerering og økt materialgjenvinning av avfall
P18	Plastforurensing er bedre regulert	<ol style="list-style-type: none"> 1. Kilder til plastforurensing er bedre regulert 2. Miljøovervåkingen og kartlegging av mikro- og makroplastforurensningen er styrket 3. Kunnskapen om mikroplast og farlige stoffer i plast er økt 4. Statistikken om plast er styrket 5. Globalt og regionalt samarbeid og faglig kunnskap på plastområdet er styrket

3.4.2 Oppdragsliste 2023 innen resultatområde forurensing

Nr.	Oppdrag – dokumenter som skal oversendes Klima- og miljødepartementet	Frist
22.	Forberede gjennomføring og levere en vurdering av EUs revisjon av luftkvalitetsdirektivet – relevans for Norge og behov for endringer i norsk regelverk.	1. juni (tentativt)
23.	Levere en vurdering av om det i dag er tilstrekkelig med tiltak og virkemidler som bidrar til reduserte utslipp fra vedfyring (behovsanalyse), samt synliggjøre ulike barrierer for implementering. Arbeidet gjennomføres sammen med relevante aktører.	1. september
24.	Sende forslag om revidert Retningslinje for behandling av luftkvalitet i arealplanlegging (T-1520) på høring. Hensikten med denne retningslinjen er å forebygge helseeffekter av luftforurensninger gjennom god arealplanlegging.	1. april (tentativt)
25.	Utrede virkemidler/insentiver for økt interkommunalt samarbeid på avløpsområdet.	Utdypes i oppdragsbrev
26.	Levere spesifikt angitte vurderinger i forbindelse med arbeid med lovforslag om bærekraftige produkter og verdikjeder.	1. mars
27.	Utrede og konsekvensvurdere forslag til forskriftsendringer som gjennomfører anbefalte tiltak fra tiltaksanalysen for materialgjenvinning, som gjelder økt forberedelse til ombruk og materialgjenvinning av grovavfall som samles inn via gjenbruksstasjoner eller av private aktører. Gjennomgå veileder om beregning av kommunale avfallsgebyr.	31. desember
28.	Utarbeide og konsekvensutrede konkrete forslag til forskriftsendringer for regulering av produsentansvar.	Oppdrag spesifiseres i eget oppdragsbrev
29.	Legge frem forslag til hvordan OSPARs handlingsplan mot marin forsøpling 2022-2030 bør følges opp i Norge. Oppdraget deles i to, ett for 2023 (del 1) og ett for en egen plan for oppfølging på lengre sikt (del 2).	Del 1; 1. februar Del 2; 1. oktober
30.	Fremme forslag, i samarbeid med relevante myndigheter, om ny definisjon av matsvinn/matavfall og foreslå egnet metodikk for datainnsamling og statistikkutvikling for matsvinn/matavfall.	1. oktober

31.	Landbruksdirektoratet og Miljødirektoratet gis i oppdrag å utrede tiltak og virkemidler for god nitrogenutnyttelse i jordbruket. Resultater fra prosjektet skal ligge til grunn for en eventuell handlingsplan for god nitrogenutnyttelse.	1. mars
32.	Forberede gjennomføring av økodesignforordningen, batteriforordningen, emballasjeforordningen, mv., og levere forslag til gjennomføring etter at endelig regelverk er vedtatt i EU.	Avklares nærmere
33.	Utrede en mulig forskrift for å begrense utslipp av skadelige stoffer og mikroplast fra båttopplagsplasser ved Oslofjorden. Forskriften skal omhandle nye tilførsler fra båtvaske/spyling, skraping og sliping.	Spesifiseres i eget oppdragsbrev
34.	Vurdere behov for og eventuelt komme med forslag til justeringer i forurensningsforskriften kap. 22, for å reflektere nye utfordringer knyttet til «dumping» av avfall og annet materiale, bl.a. gjennom drøftelser og vedtak i Londonprotokollen av 1996, herunder: <ul style="list-style-type: none"> - utfordringer knyttet til «marine geoengineering». - behov for å kunne gi tillatelse til «dumping» for norske skip i havområder utenfor nasjonal jurisdiksjon. 	31. desember
35.	Levere grunnlag til andre forhandlingsmøte om nytt vitenskapspanel for kjemikalier, avfall og hindre forurensning med spesiell fokus på panelets virkeområde og oppbygning.	1. september
36.	Levere vurdering av status og ventet utvikling av mengder, behandlingsmåter og teknologier for håndtering av uorganisk farlig avfall.	31. desember

3.5 Klima

Nasjonale klima- og miljømål:

- Norge har under Parisavtalen tatt på seg en forpliktelse om å redusere klimagassutslippene med minst 55 pst. i 2030 sammenlignet med 1990
- Norge skal være klimanøytralt i 2030
- Norge har lovfestet et mål om å bli et lavutslippssamfunn i 2050
- Som et delmål på veien til netto-null-utslipp og lavutslippssamfunnet har regjeringen fastsatt et omstillingsmål for hele økonomien i 2030. Dette er formulert som et mål om å kutte norske utslipp med 55 pst. sammenliknet med 1990
- Medvirke til at redusert og reversert tap av tropisk skog gir et mer stabilt klima, mer bevart naturmangfold og en mer bærekraftig utvikling

- Politisk mål om at samfunnet skal forberedes på og tilpasses klimaendringene

3.5.1 Prioriteringer og styringsparametere innen resultatområde klima

Nr.	Prioriteringer	Styringsparametere
P19	Godt kunnskapsgrunnlag som underlag for gode og effektive beslutningsprosesser for å oppfylle klimamålene	<ol style="list-style-type: none"> 1. Regjeringen har et bedre kunnskapsgrunnlag for klimamål for 2030 og 2035 2. Det faglige grunnlaget for hvordan transportplanlegging/NTP kan legge til rette for utslippskutt og bidra til en omstilling til lavutslippssamfunnet er styrket 3. Det faglige grunnlaget for kutt i utslipp og økt opptak i skog- og arealbrukssektoren er styrket 4. Et oppdatert og forsterket faglig grunnlag for å følge opp regjeringens klimastatus og -plan 5. Kunnskapsgrunnlag om tolkning av CCS-regelverk og praktiseringen av dette, samt insentiver for CO2-håndteringsaktiviteter
P20	God oversikt over virkemidler på tvers av sektorer som bidrar til grønn omstilling, reduserte klimagassutslipp og økt opptak i tråd med klimamålene, og samspillet mellom disse	<ol style="list-style-type: none"> 1. Bedre kunnskap om lokale, nasjonale og felleseuropeiske virkemidler og samspillet mellom dem, herunder systematisert kunnskap om effekter og hvordan virkemidler bidrar til at klimamålene nås 2. Videreføre og forsterke samarbeid med relevante etater og støtte til andre sektormyndigheters ivaretagelse av sitt sektoransvar for å nå klimamål 3. Kunnskapsgrunnlag for CCS
P21	En effektiv og samordnet innsats på tvers av sektorer for å sikre at Norge er forberedt på konsekvensene av klimaendringer	<ol style="list-style-type: none"> 1. Styrket rammeverk for styring og samordning av det nasjonale klimatilpasningsarbeidet og rutiner for oppfølging er etablert 2. System for måling, rapportering og evaluering av klimatilpasningsarbeidet sikrer

		<p>læring, bedre prosesser og bedre måloppnåelse</p> <ol style="list-style-type: none"> 3. Et oppdatert og forsterket faglig grunnlag i etterkant av ny stortingsmelding for å følge opp regjeringens politikk 4. Kunnskapsgrunnlaget om pågående og fremtidige effekter av klimaendringer på marine økosystemer er styrket
P22	Følge, forberede og sikre effektiv gjennomføring av relevante deler av Fit for 55 – pakken	<ol style="list-style-type: none"> 1. Forberede effektiv gjennomføring og forvaltning av kvotesystem for maritim sektor 2. Virkemidler som utredes sees i sammenheng med felleseuropeiske reguleringer 3. Reguleringer på fornybare drivstoff er godt kjent for berørte aktører i Norge
P23	Kommunene har i større grad tatt hensyn til viktige klimainteresser i sin forvaltning	<ol style="list-style-type: none"> 1. Kommunene har oversikt over klimagassutslippene i sin kommune og god kunnskap om mulige klimagassreduksjoner, og bruker dette i omstillingen til lavutslippssamfunn 2. Kommunene har fått tilrettelagt og formidlet kunnskap, og økt sin forståelse av hvilke konsekvenser klimaendringene vil ha. Kommunene tar hensyn til dette i sin forvaltning

3.5.2 Oppdragsliste 2023 innen resultatområde klima

Nr.	Oppdrag – dokumenter som skal oversendes Klima- og miljødepartementet	Frist
37.	Vurdering av mulig innretning av og grunnlag for kommende norsk klimamål under Parisavtalen for 2035 (meldes inn i 2025).	15. oktober, forventninger utdypes i møte om oppdraget
38.	Oppfølging av oppdrag om ny statlig planretningslinje for klima. Spesifiseres i eget oppdragsbrev.	1. februar

39.	Utarbeide underlag til videre oppfølging av prosesser for å fastsette hjemmel for kommunene til å stille klimakrav til bygg- og anleggsvirksomhet.	Avklares i oppdragsbrev
40.	Vurdering av målsettinger, referansenivåer og resultatrapporter for redusert avskoging og skogferringelse og økt opptak i skog, for utvalgte tropiske skogland.	Utdypes i oppdragsbrev
41.	Vurdering av alternativer for å sikre høyoppløselige satellittbilder for skog- og naturovervåkning når nåværende kontrakt utløper. Utdypes i eget møte.	31. desember
42.	Sammenfatning av kunnskap om hvordan skogdekke og avskoging regionalt påvirker nedbørsmønstre og klima i berørte land i Afrika, basert på FNs klimapanelers rapporter og nyere forskning. Utdypes i eget møte.	Tentativt 1. mars
43.	Sammenfatning av hvordan redusert tap av skog og restaurering av skog og andre økosystemer kan bidra til å dekke gapet mellom nåværende klimainnsats og Parisavtalens mål, i forbindelse med Global Stocktake under Klimakonvensjonen. Spesifiseres i eget oppdragsbrev.	1. oktober
44.	Effektberegninger: Beregne utslippseffekt av planlagte virkemidler utover CO ₂ - avgift.	1. juni, med delleveranse 1. februar. Utdypes i møte om oppdraget.
45.	Konsekvensutrede et mulig forbud fra 2030 mot bruk av fossile brensler til energiformål i industrien. En sentral del av utredningen vil være en vurdering av hva som vil være en hensiktsmessig avgrensning.	30. april
46.	Oppdatert analyse av tiltak, barrierer og mulige virkemidler for 2030/35 for hele økonomien.	1. mai. Utdypes i eget oppdrag.
47.	Vurdering og anbefaling til hvordan kartleggingen av styringssystemer for klimatilpasning i andre land bør følges opp.	17. februar
48.	Levere et analytisk arbeid for å vurdere tiltak som kan bidra til at vi når Norges klimaforpliktelser og mål, herunder hvordan NTP kan bidra til en slik utvikling. Hovedansvarlig for oppdraget er SD.	31. mars. Utdypes i eget oppdragsbrev

49.	Vurdere virkemidler for å redusere utslipp fra bygg- og anleggsplasser.	Vurderes i dialog med direktoratet
50.	Oppdatere analysen av EU-landenes og Islands utslippsbudsjetter under innsatsfordelingen (ESR) for perioden 2021-2030 og gap i skog- og arealbrukssektoren (LULUCF) for perioden 2021-2025.	31. juni
51.	Lede og organisere utviklingsarbeidet av et klimaverktøy for kommunal arealplanlegging, der første leveranse er et veikart for utvikling og veiledning.	31. desember
52.	Kartlegge muligheten for rapportering på drivstofforbruk, energi og utslipp i skipsfarten (oppfølgingspunkt etter møte med Kystverket, Sjøfartsdirektoratet og SSB), og vurdere muligheten for forbedret utslippsstatistikk gjennom bruk av utslippsrapportering og aktivitetsdata.	Avklares nærmere
53.	Utarbeide forslag til endringer i klimavoteloven for å inkludere skipsfart i lovens virkeområde og eventuelle andre endringer i klimavoteloven som kan fremmes samtidig.	1. mars
54.	Klargjøring av regelverket for import av biogass (massbalanseprinsippet).	Utdypes i oppdragsbrev
55.	Utarbeide et notat der Miljødirektoratet vurderer hvilke virkemidler som kan bidra til å gjøre fangst av CO ₂ fra omgivelsesluft (DAC) lønnsomt. Miljødirektoratet bes også gjøre en vurdering av hvordan virkemidler kan innrettes slik at bedrifter får økt insentiv til å gjennomføre karbonfjerningsaktiviteter.	1. mars
56.	Levere en effektvurdering av Klimasats	Avklares i oppdragsbrev

3.6 Polarområdene

Nasjonale klima- og miljømål:

- Omfanget av villmarkspregede områder på Svalbard skal opprettholdes, og naturmangfoldet bevares tilnærmet upåvirket av lokal aktivitet
- De 100 viktigste kulturminnene og kulturmiljøene på Svalbard skal sikres gjennom forutsigbar og langsiktig forvaltning
- Negativ menneskelig påvirkning og risiko for påvirkning på miljøet i polarområdene skal reduseres

3.6.1 Prioriteringer og styringsparametere innen resultatområde polarområdene

Nr.	Prioriteringer	Styringsparametere
-----	----------------	--------------------

P24	Redusere samlet belastning på miljøet i polarområdene	<ol style="list-style-type: none"> 1. Iverksatte tiltak som begrenser effektene av ferdsel, høsting og annen lokal aktivitet og tar høyde for de raske klimaendringene 2. Et godt kunnskapsgrunnlag som er tilgjengelig og tilpasset forvaltningens behov 3. God norsk innsats for å videreføre samarbeidet om klima og miljø under Arktisk råd under norsk lederskap (2023-2025)
------------	--	--

3.6.2 Oppdragsliste 2023 innen resultatområde polarområdene

Nr.	Oppdrag – dokumenter som skal oversendes Klima- og miljødepartementet	Frist
57.	<p>Miljødirektoratet og Norsk Polarinstitutt skal sammen følge opp kartleggingen som ble gjort i 2022 av miljøovervåking knyttet til ferskvann, fjorder og kyst på Svalbard. Oppdraget er todelt:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. kartlegge miljøforvaltningens kunnskapsbehov 2. vurdere tilgjengelige data opp mot identifiserte behov, og peke på udekte behov. <p>Oppdraget skal munne ut i et felles forslag til et framtidig prioritert overvåkingsprogram for ferskvann, kyst og fjord på Svalbard. Miljødirektoratet leder oppdragets del 1, med frist 1. juni 2023. Norsk Polarinstitutt leder del 2, med frist 31. desember 2023. Sysselmasteren skal involveres i arbeidet. På starten av året legges en felles plan for gjennomføring.</p>	<p>Del 1: 1. juni</p> <p>Del 2: 31. desember</p>
58.	<p>Delta i arbeidet med å lage en samlet strategi for forvaltning av høstbare arter på Svalbard. Utkast skal være klart innen 31. desember 2023, og arbeid skal være ferdig innen juni 2024. Sysselmasteren leder arbeidet. Miljødirektoratet og Norsk Polarinstituttet deltar.</p>	31. desember
59.	<p>Starte arbeidet med å revidere høstingsregelverket for å sikre et enhetlig og oppdatert regelverk tilpasset blant annet de endrede klimatiske forholdene og det økende behovet for en med fleksibel kvotefastsettelse for høstbare arter. Arbeidet gjøres i samarbeid med Sysselmasteren. Miljødirektoratet leder arbeidet.</p>	31. desember
60.	<p>Sende forslag til revidert regelverk om fremmede arter på Svalbard til KLD. Arbeidet gjøres i samarbeid med Sysselmasteren. Miljødirektoratet leder arbeidet.</p>	31. desember
61.	<p>Sende forslag til endringer i forskrifter der overtredelsesgebyr skal kunne brukes som sanksjonsform, jf. forslag til endringer i</p>	31. august

	svalbardmiljøloven § 96a. Forslaget skal utarbeides med bistand fra Sysselmesteren.	
62.	Sende KLD et forslag til reviderte indikatorer som gir et bedre grunnlag for å vurdere og beregne status og utvikling for siste del av nasjonalt miljømål 6.1: «naturmangfoldet (på Svalbard skal) bevares tilnærmet upåvirket av lokal aktivitet». Forslaget skal utarbeides i samarbeid med Norsk Polarinstitut og i samråd med Sysselmesteren på Svalbard. Norsk Polarinstitut leder arbeidet. På starten av året legges en felles plan for gjennomføring.	1. september

4 Fellesføringer

Følgende fellesføringer vil gjelde for budsjettåret 2023:

1. Lærlinger skal stå i et rimelig forhold til virksomhetens størrelse
2. Redusere konsulentbruken
3. Virksomhetene skal vurdere mulighetene for desentralisert arbeid og legge til rette for dette der det er hensiktsmessig.

Det vil komme nærmere beskrivelse fra Kommunal- og distriktsdepartementet knyttet til innholdet i, og rapporteringskravet til, disse tre fellesføringene.

5 Budsjett og fullmakter

5.1.1 Tildelinger og budsjettforutsetninger

Miljødirektoratet skal disponere tildelte bevilgninger i samsvar med [Prop. 1 S \(2022-2023\)](#), og Stortingets vedtak basert på Innst. 9 S (2022-2023). Midlene skal for øvrig disponeres i samsvar med [Bevilgningsreglementet](#), [Reglement og bestemmelser for økonomistyring i staten](#), [hovedinstruks fra Klima- og miljødepartementet for Miljødirektoratets virksomhets- og økonomistyring](#), samt andre rundskriv og krav fra Finansdepartementet som er fastsatt for disponering av statlige budsjettmidler.

Endringer og føringer som er beskrevet i postomtalen til Prop. 1 S (2022-2023) er ikke omtalt i tildelingsbrevet. Nedenfor presenteres derfor kun budsjettføringer ut over det som står i proposisjonen. I tillegg er endrede føringer som følge av Stortingets kommende behandling av budsjettet omtalt.

Miljødirektoratet skal gjennomføre en effektiv og forsvarlig tilskuddsforvaltning som bidrar til å nå klima- og miljømålene innenfor det handlingsrommet nasjonale regler og internasjonale forpliktelser gir. Det er viktig at direktoratet har stor oppmerksomhet på tilskuddsforvaltningen. Det skal ikke foretas utbetalinger av tilskudd uten utlysning annet enn der tilskuddsmottakerne er nevnt spesifikt i Prop. 1 S eller Stortingets bevilgningsvedtak.

Tilskudd skal bare utbetales fra tilskuddsposter, mens kjøp av varer og tjenester kun skal skje fra driftsposter (og i investeringsrelaterte sammenhenger fra 30-poster) etter prosedyrene i anskaffelsesreglene.

5.1.2 Kap. 1420/4420 Klima, naturmangfold og forurensing

Utgifter kap. 1420 Miljødirektoratet

(tall i 1000 kr)

Post	Betegnelse	Tildeling ¹⁾
01	Driftsutgifter	767 880
21	Spesielle driftsutgifter ¹⁾	620 089
23	Oppdrags- og gebyrrelatert virksomhet, <i>kan overføres</i>	150 261
30	Statlige erverv, bevaring av viktige friluftslivsområder, <i>kan overføres</i>	21 309
31	Tiltak i verneområder og annen natur, inkludert restaureringstiltak, <i>kan overføres</i>	158 509
32	Statlige erverv, vern av naturområder, <i>kan overføres</i>	439 344
37	Skogplanting, videreføring av pilotprosjekt for stedeagne treslag, <i>kan overføres</i>	5 120
39	Oppryddingstiltak, <i>kan overføres, kan nyttes under postene 69 og 79</i>	12 483
60	Tilskudd for ivaretagelse av naturmangfold i kommuneplanlegging	3 026
61	Tilskudd til klimatiltak og klimatilpasning, <i>kan overføres</i>	296 528
62	Tilskudd til grønn skipsfart, <i>kan overføres</i>	40 523
63	Returordning for kasserte fritidsbåter	319
64	Skrantesykeprøver fra fallvilt	1 200
66	Tilskudd til kommuner for å bedre tilgangen til strandsonen langs Oslofjorden	3 000
69	Oppryddingstiltak, <i>kan overføres, kan nyttes under postene 39 og 79</i>	138 762
72	Erstatning for beitedyr tatt av rovvilt, <i>overslagsbevilgning</i>	148 878
73	Tilskudd til rovvilttiltak, <i>kan overføres</i>	64 751
74	CO ₂ -kompensasjonsordning for industrien	4 710 000
75	Utbetaling for vrakpant og tilskudd til kjøretøy og fritidsbåter, <i>overslagsbevilgning</i>	528 000
76	Refusjonsordninger, <i>overslagsbevilgning</i>	267 500
77	Diverse organisasjoner og stiftelser m.m.	14 357
78	Friluftsmål, <i>kan overføres</i>	192 299
79	Oppryddingstiltak, <i>kan overføres, kan nyttes under postene 39 og 69</i>	462
80	Tilskudd til tiltak for å ta vare på natur, <i>kan overføres</i>	127 364
81	Verdiskaping basert på naturarven, <i>kan overføres</i>	12 400
84	Internasjonalt samarbeid	5 971
85	Besøkscenter for natur- og verdensarv, <i>kan overføres</i>	102 761
	Sum kap. 1420	8 833 096

- 1) Tildelt beløp under kap. 1420 post 21 er lavere enn vedtatt bevilgning, jfr kulepunkt-omtale i Spesielle budsjettforutsetninger nedenfor. Av den grunn er ikke begrepet «bevilgning» tatt inn i overskriften for kolonnen for beløp i denne tabellen, slik som i de andre tabellene her.

Tilsagnsfullmakter under kap. 1420

Miljødirektoratet gis fullmakt til å gi tilsagn om tilskudd utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
1420		Miljødirektoratet	
	30	Statlige erverv, bevaring av viktige friluftslivsområder	45 mill. kroner
	61	Tilskudd til klimatiltak og klimatilpasning	319,7 mill. kroner
	62	Tilskudd til grønn skipsfart	156,2 mill. kroner
	78	Friluftsmål	3 mill. kroner
	80	Tilskudd til tiltak for å ta vare på natur	8 mill. kroner

Bestillingsfullmakter under kap. 1420

Miljødirektoratet gis fullmakt til å gjøre bestillinger utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye bestillinger og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
1420		Miljødirektoratet	
	31	Tiltak i verneområder, og annen natur, inkludert restaureringstiltak	8 mill. kroner
	32	Statlige erverv, vern av naturområder	516,2 mill. kroner

Fullmakt til å inngå forpliktelser under kap. 1420 knyttet til oppryddingstiltak:

Det kan pådras forpliktelser for framtidige år til å kjøpe inn materiell og til å gi tilsagn om tilskudd ut over vedtatt bevilgning under postene 39, 69 og 79 Oppryddingstiltak, men slik at samlet ramme for nye forpliktelser og gammelt ansvar ikke overstiger 17,5 mill. kroner.

Spesielle budsjettforutsetninger

Post 01:

- Når det gjelder 15 mill. kroner som i postomtalen i Prop. 1 S er knyttet til økt arbeidsmengde som følge av EUs grønne giv (Klar for 55-regelverket, og bærekraftige produkt og verdikjeder), skal midlene benyttes til nye faste stillinger.

Post 21:

- For 2023 er det holdt tilbake 1 mill. kroner av bevilgningen under posten for at Norges forskningsråd skal evaluere det vitenskapelige grunnlaget for fagsystemet for økologisk tilstand. Evalueringen er planlagt gjennomført over to år med en total kostnadsramme på 2. mill. kroner. Oppdraget vil bli konkretisert nærmere i oppdragsbrev til Norges forskningsråd fra Klima- og miljødepartementet.
- Når det gjelder de 6,5 mill. kroner som i postomtalen i Prop. 1 S er knyttet til Oslofjorden, gjelder følgende føringer:
  - 5 mill. kroner skal brukes til etablering av fire midlertidige stillinger i Miljødirektoratet og Statsforvalter for å styrke arbeidet med å redusere utslipp fra kommunalt avløp til Oslofjorden. Satsingen vil gå over fire år.
  - 1,5 mill. kroner skal brukes til utredning av virkemidler og insentiver for økt interkommunalt samarbeid på avløpsområdet (se oppdrag under resultatområde forurensning).
- I Prop. 1 S står det i postomtalen at økning på 3 mill. kroner er lagt inn til tre nye verneområdeforvaltere i forbindelse med naturrestaurering. Her har det skjedd en skrivefeil, siden det ikke er riktig å kategorisere disse stillingene under «naturrestaurering». De hører inn under «verneområdeforvaltning».
- 0,8 mill. kroner til videreføring av stilling som informasjonsrådgiver på Hjerkinns for nasjonalparkstyrene Dovre og Rondane-Dovrefjell ut 2023, knyttet til informasjonsarbeid. Stillingen har tidligere vært finansiert på annen måte.
- 1 mill. kroner til forvalterstilling for LoppHAVet marine verneområde.

Post 31:

- De 4 mill. kroner som iht. postomtalen er lagt inn til tiltaksmidler for nasjonalpark- og verneområdestyrene, er satt av til dette på bakgrunn av henvendelser til Klima- og miljødepartementet og Miljødirektoratet fra styrene om behov for økte midler for å håndtere besøk i verneområdene. Midlene skal prioriteres til tiltak for å håndtere økt besøk og tilrettelegging knyttet til dette, herunder infrastrukturtiltak.
- De 25 mill. kroner som er lagt inn på posten i forbindelse med Stortingets budsjettbehandling skal fordeles til ulike restaureringsprosjekter som kan gjennomføres i 2023. Prosjektene skal velges ut med god geografisk spredning i hele landet etter innspill og dialog med Statsforvalterne og verneområdestyrene. Klima- og miljødepartementet bes orientert på hensiktsmessig måte om hvordan midlene vil bli brukt.

Post 32:

- I sitt budsjettvedtak har Stortinget økt postens bevilgning med 224 mill. kroner benevnt midler til frivillig skogvern.

Post 61:

- I sitt budsjettvedtak har Stortinget økt postens bevilgning med 100 mill. kroner benevnt midler til klimasats.

Post 78:

- Tilskuddsordningen «Friluftslivsaktivitet for personer med innvandrerbakgrunn» er lagt ned fra og med 2023. Målgruppen blir ivaretatt ved at personer med innvandrerbakgrunn blir en av de prioriterte gruppene i tilskuddsordningen «Friluftslivsaktivitet». Det skal ut over dette ikke gjøres noen endringer i tilskuddsordningen «Friluftslivsaktivitet».

Post 80:

- De 6 mill. kroner som iht. postomtalen er lagt inn til Oslofjorden, skal brukes til tilskudd for kommunene/interkommunale selskaper innenfor Oslofjordens nedbørsfelt til prosjektering av nitrogenfjerning ved avløpsrensaneanlegg.

Post 85:

- I sitt budsjettvedtak har Stortinget økt postens bevilgning med 3 mill. kroner benevnt midler til Runde miljøsentere.

Felles føringer for postene 30 og 32

Direktoratet må føre et detaljert budsjett/regnskap i form av et regneark for hver av postene 30 og 32. Når det gjelder post 32 må det skilles mellom de ulike vernekategoriene fylkesvise verneplaner (tidligere post 32), nytt landbasert vern (tidligere post 33), nasjonalparkvern (tidligere post 34) og skogvern (tidligere post 35). Dette regnearket skal være utgangspunkt og referanse for alle rapporteringer fra direktoratet til Klima- og miljødepartementet utover i året og i økonomioppfølging av postene for øvrig. Samtidig må regnearket inneholde prognoser for kommende års budsjett og vedlegges som grunnlag for direktoratets innspill til budsjettet for kommende år.

Regnearket må inneholde budsjett og regnskap både i forhold til bevilgning og i forhold til tilsagnsfullmakt. Det er mulig dette må gjøres i to forskjellige oversikter, men sammenhengen mellom disse må bestå av linker mellom tallene som gjør det lett å identifisere hvordan dette er regnet ut, og slik at både bevilgningsbehov og fullmaktsbehov automatisk er oppdaterte.

De oppdaterte regnearkene skal oversendes Klima- og miljødepartementet ved følgende tidspunkter:

- Samtidig med innmelding av tall og forklaringer til statsregnskapet for det foregående året (dvs. alle poster).
- Sammen med direktoratets budsjettforslag for kommende år (alle poster), medio/ultimo april.
- I de tilfeller og for de(n) post(er) direktoratet spiller inn behov for endringer i bevilgninger eller tilsagnsfullmakter i forbindelse med RNB eller ny salderingen.

Miljødirektoratet bes være oppmerksom på at Klima- og miljødepartementet vil belaste postene med tinglysningsgebyr i forbindelse med vernevedtak.

Felles føringer for postene 39, 69 og 79

Større oppryddingsprosjekter er prosjektfinansiert, hvor det legges til grunn at budsjettmessige beslutninger om igangsetting for et spesifikt område omfatter budsjettmessig beslutning om hele bevilgningsbehovet over et visst antall år.

Det er i fellesskap etablert maler for rapportering på prognoser for tilsagn og utbetalinger for forslag til disponering av grunnbevilgningen (dokument A), for rapportering på prognoser for tilsagn og utbetalinger for prosjektfinansiert opprydding (dokument B), og for overordnet oversikt over pengestrømmen på postene per år (dokument C).

Etter behov, dersom det skulle oppstå endringer underveis av en viss størrelse i utbetalingsprognoser eller finansierings- og tidsplaner, bes det om oppdaterte tall for den eller de konkrete prosjektene det gjelder, pluss utdypende tekstlige omtaler om hva endringen innebærer og hvorfor den har oppstått:

- Ca. 15. februar 2023: Levere nytt innspill dersom det har skjedd større endringer i materialet direktoratet leverte før jul 2022 til bruk for budsjettkonferansen om store, nye satsinger for 2024.
- Siste halvdel av februar 2023: Eventuelle større endringer i forventede utbetalinger i 2023, til bruk ifm. RNB.
- Før 15. september 2023: Eventuelle større endringer i forventede utbetalinger i 2023, oppstått etter RNB, til nysalderingsprosessen for 2023.

Felles føringer for postene 61 (Klimasats) og 62 (grønn skipsfart)

Direktoratet må føre et detaljert budsjett/ regnskap i form av regneark for hver av postene 61 og 62. Det er etablert maler for rapportering.

Regnearket må inneholde budsjett og regnskap både i forhold til bevilgning og i forhold til tilsagnsfullmakt. De oppdaterte regnearkene skal oversendes Klima- og miljødepartementet ved følgende tidspunkter:

- Samtidig med innmelding av tall og forklaringer til statsregnskapet for det foregående året (dvs. alle poster).
- Sammen med direktoratets budsjettforslag. Det kommer egne bestillingsbrev fra departementet på alle budsjett-rundene.
- I de tilfeller og for de(n) post(er) direktoratet spiller inn behov for endringer i bevilgninger eller tilsagnsfullmakter i forbindelse med RNB eller ny salderingen.

I tillegg etter behov, dersom det skulle oppstå endringer underveis av en viss størrelse i utbetalingsprognoser eller finansierings- og tidsplaner, bes det om oppdaterte tall for den eller de konkrete prosjektene det gjelder, pluss utdypende tekstlige omtaler om hva endringen innebærer og hvorfor den har oppstått.

Inntekter kap. 4420 Miljødirektoratet

(tall i 1000 kr)

Post	Betegnelse	Bevilgning og tildeling
01	Oppdrag og andre diverse inntekter	10 269
04	Gebyrer, forurensingsområdet	56 895
06	Gebyrer, statsforvalterembetenes miljøvernavdelinger	37 595
07	Gebyrer, kvotesystemet	4 720
09	Internasjonale oppdrag	37 878
40	Salg av eiendom og festetomter i statlig sikrede friluftslivsområder	1 500
50	Overføringer fra andre statsregnskap	6 000
	Sum kap. 4420	154 857

5.1.3 Kap. 1425/5578 Fisketiltak/Sektoravgifter under Klima- og miljødepartementet**Utgifter kap. 1425 Fisketiltak**

(tall i 1000 kr)

Post	Betegnelse	Bevilgning og tildeling
21	Spesielle driftsutgifter	300
70	Tilskudd til fiskeformål, <i>kan overføres</i>	17 165
	Sum kap. 1425	17 465

Direktoratet må disponere postene under kap. 1425 slik at eventuelle mindreinntekter under kap. 5578 post 72 kan kompenseres ved tilsvarende mindreforbruk på de aktuelle utgiftspostene under kap. 1425. Forslag til justerte bevilgninger skal fremmes i forbindelse med RNB eller ny salderingen.

Midler til høstbart vilt blir tildelt fra Landbruks- og matdepartementet. Midler fra Viltfondet til ikke-høstbart vilt vil bli tildelt i eget brev.

Inntekter kap. 5578 Sektoravgifter under Klima- og miljødepartementet

Post	Betegnelse	Bevilgning og tildeling
72	Fiskeravgifter	18 686
	Sum kap. 5578	18 686

5.1.4 Tildelinger på andre kapitler på Klima- og miljødepartementets budsjett**Utgifter kap. 1400 Klima- og miljødepartementet**

		(i 1 000 kr)
Post	Betegnelse	Tildeling
21	Spesielle driftsutgifter	25 250
76	Støtte til nasjonale og internasjonale miljøtiltak	9 700
	Sum kap. 1400	34 950

Spesielle budsjettforutsetninger:

Post 21:

- 3 mill. kroner til Teknisk beregningsutvalg for klima (TBU-utvalget) (prosjektnummer 53002101).
- 2 mill. kroner til helhetlig havforvaltning (prosjektnummer 63002101).
- 2 mill. kroner til to midlertidige stillinger til arbeidet med marin forsøpling (prosjektnummer 62002101).
- 2 mill. kroner til to midlertidige stillinger hos statsforvalterne i Vestland og Trøndelag. Stillingene er plassert hos statsforvalterne i Vestland og Trøndelag, men skal arbeide med godkjenning av avfallsplaner for havner i flere fylker (prosjektnummer 62002101).
- 1,25 mill. kroner til styrking av arbeidet med virkemidler for plastforurensning med videre. KLD vil avgi en stilling med lønnsmidler til dette. Vi tar sikte på en varig rammeoverføring i statsbudsjettet for 2024 (prosjektnummer 62002101).
- 3 mill. kroner til makro- og mikroplastovervåking, inkludert styrking av strandovervåkingen under OSPAR som Marfo har ansvar for (prosjektnummer 62002101).
- 1 mill. kroner til arbeidet med å styrke statistikkgrunlaget om plast i Norge (prosjektnummer 62002101).
- 1 mill. kroner til arbeidet med å øke kunnskapen om farlige stoffer i plast (prosjektnummer 62002101).
- 10 mill. kroner til skrantesyke (prosjektnummer 36002101).

Post 76:

- 2,2 mill. kroner til norsk deltakelse i Naturpanelets ekspertgrupper (prosjektnummer 23007601).
- 1,0 mill. kroner til foreningen Norges nasjonalparkkommuner (prosjektnummer 35007601).
- 0,5 mill. kroner i driftsstøtte til Nordhordland biosfæreområde (prosjektnummer 35007602).
- 0,3 mill. kroner til medlemskap i SEVS (prosjektnummer 38007601)
- 5,7 mill. kroner til Miljødirektoratets arbeid med IPCC (oppstart 7. hovedsyklus) (prosjektnummer 57007601).

Utgifter kap. 1410 Kunnskap om klima og miljø

		(i 1 000 kr)
Post	Betegnelse	Tildeling
21	Miljødata	366 245
23	Mareano	1 400
	Sum kap. 1410	367 645

Spesielle budsjettforutsetninger:

Post 21:

- Posten fordeles på flere etater. Som innsparingstiltak er posten redusert med 20 mill. kroner som er fordelt andelsmessig på etatene.
- Posten skal også finansiere basiskartlegging av verneområder. Basiskartlegging av verneområder har annet formål enn kartlegging ifm. økologisk grunnkart som må innrettes mot relevans for arealplanlegging iht. strategien for det økologiske grunnkartet. Prioritering av midler til basiskartlegging verneområder må derfor vurderes uavhengig av føringen om arealplanleggingsrelevans.

Post 23:

- Midlene skal dekke Miljødirektoratets utgifter til Mareano-programmet.

Utgifter kap. 1482 Internasjonale klima- og utviklingstiltak

		(i 1 000 kr)
Post	Betegnelse	Tildeling
01	Driftsutgifter	1 000
	Sum kap. 1482	1 000

Spesielle budsjettforutsetninger:

Post 01:

Midlene finansierer samlet ett årsverk på området klima og skog. Midlene dekker følgende oppgaver:

- Oppdrag på klima- og skogområdet i avsnitt 3.1.2 Tverrgående (oppdrag 2), 3.5.2 Klima (oppdrag 40-43) og 8.1 Videreførte oppdrag (oppdrag 68).
- Bygge systematisert kunnskap om virkemidler for redusert avskoging og bærekraftig arealforvaltning i tropiske skogland, med vekt på naturbaserte løsninger.
- Følge globale skogovervåkningsdata, herunder høyoppløselige satellittbilder over det tropiske skogbeltet.

5.1.5 Tildeling under kapitler på andre departementers budsjett

Utgifter kap. 118 Nordområdetiltak mv.:

Post 21:

Når det gjelder prosjekter i Barentsregionen, samt prosjektsamarbeid under Arktisk råd, er beløp ikke fastsatt. Beløpet vil inkludere midler til en prosjektstilling til samarbeid om marin

forsøpling i nordområdene. Nærmere omtale om beløp og bruk av midlene vil komme i eget brev.

5.1.6 Delegering av budsjettmessige fullmakter

1. Miljødirektoratet delegeres myndighet i henhold til utdypende krav i gjeldende rundskriv [R-110](#)¹ til å benytte unntaksbestemmelsene i bevilgningsreglementet. Dette gjelder:
  - a. Fullmakt til nettobudsjettering ved utskifting av utstyr.
  - b. Fullmakt til å inngå leieavtaler og avtaler om kjøp av tjenester utover budsjettåret.
  - c. Fullmakt til å overskride driftsbevilgninger mot tilsvarende merinntekter.
2. I tillegg til den generelle merinntektsfullmakten i henhold til unntaksbestemmelsene i Bevilgningsreglementet delegeres også etaten myndighet til å overskride følgende bevilgninger, jfr. romertallsvedtak II i Prop. 1 S:
  - a. kapittel 1420 post 01 mot tilsvarende merinntekter under kapittel 4420 post 01 og 50.
  - b. kapittel 1420 post 23 mot tilsvarende merinntekter under kapittel 4420 postene 04, 06 og 09.
3. Fullmakt til å utrangere, kassere og avhende materiell: I henhold til [Instruks for utrangering, kassasjon og avhending av materiell og fast eiendom som tilhører staten](#) delegerer vi til Miljødirektoratet fullmakt til å utrangere, kassere og avhende materiell som Miljødirektoratet eier.

6 Rapportering

Etaten skal rapportere resultater og årsregnskap i foreløpig/2. tertials rapport og endelig årsrapport, som viser status per 31. august og 31. desember. Rapportene skal foreligge minst to uker før etatsstyringsmøtene.

Vi minner om at virksomhetene må ha et system slik at budsjetteringen og regnskapsføringen internt kan fordeles på de ulike virkemiddel- og resultatområdene.

Departementet viser særlig til følgende rundskriv:

- Rundskriv 115: Utarbeidelse og avleggelse av statlige virksomheters årsregnskap. Rundskrivet gir nærmere bestemmelser om innhold og oppstilling av årsregnskapet, jf. bestemmelser om økonomistyring i staten pkt. 3.4.
- Fast årlig rundskriv R-8 fra FIN (til KLD) medio november. Egen bestilling fra fagavdelingene til etatene om leveranser i forbindelse med årsavslutningen av statsregnskapet

Rapporteringskrav på ulike fagområder

Departementet ber om at direktoratet rapporterer på følgende i årsrapporten:

---

¹ Datert 10. januar 2020

1. Status for EØS-midlene: omfang og ressursbruk i Miljødirektoratet og kort status for resultatoppgjør i de ulike programmene Miljødirektoratet følger opp.
2. Mengde av ulike typer natur restaurert med midler fra post 1420.31.
3. Miljødirektoratet rapporterer på fremdrift og konsolidering av arbeidet med Fremtidens miljødata.
4. Oversikt over planlagte evalueringer i 2023.

Nøkkeltall

Det skal i årsrapporten i tillegg rapporteres for følgende nøkkeltall for tre siste år:

1. Antall ansatte
2. Antall avtalte årsverk
3. Antall utførte årsverk
4. Samlet tildeling post 01-99
5. Utnyttelsesgrad post 01-99
6. Driftsutgifter/drifskostnader
7. Lønnsandel av driftsutgifter/lønnsandel av drifskostnader
8. Lønnsutgifter eller lønnskostnader per årsverk

Høstbare viltressurser

Landbruks- og matdepartementet (LMD) har etatsstyringsansvaret for Miljødirektoratet på området høstbare viltressurser. Miljødirektoratets årsrapport skal, med henvisning til tildelingsbrev fra LMD, omfatte overordnet rapportering knyttet til forvaltningen av høstbare viltressurser. Årsrapporten skal også sendes til LMD elektronisk (postmottak@lmd.dep.no). Ut over det som tas inn i årsrapporten, skal Miljødirektoratet med utgangspunkt i oppgavene i tildelingsbrevet gi en faglig rapportering på forvaltningsområdet høstbare viltressurser direkte til LMD.

Aktivitets- og redegjørelsesplikten i likestillings- og diskrimineringsloven

Likestillings- og diskrimineringsloven Kapittel 4 Aktivt likestillingsarbeid pålegger offentlige myndigheter å arbeide aktivt, målrettet og planmessig for å fremme likestilling og hindre diskriminering i all sin virksomhet. Vi ber om at rapporteringen til dette temaet blir lagt ved årsrapporteten i vedlegg.

Vi ber om at det i årsrapporten (vedlegg) rapporteres for:

- Hvor mange prosent kvinner det er i virksomheten totalt, i toppledelsen, i mellomledelsen (seksjons-/enhetsledere), blant høyere lønnede rådgivere (seniorrådgivere, spesialrådgivere, fagdirektører o.l.), blant saksbehandlere (rådgivere, førstekonsulenter o.l.) og kontorstillinger (konsulent, sekretær o.l.).
- Gjennomsnittlig månedslønn for menn og kvinner totalt i virksomheten, i toppledelsen, i mellomledelsen, blant høyere lønnede rådgivere, blant saksbehandlere og kontorstillinger. Hvis for eksempel kvinner har høyest gjennomsnittlig månedslønn i en stillingskategori føres dette opp som 100 % og menns gjennomsnittlige lønn i prosent av kvinnenes lønn (eks: hvis kvinnelige rådgivere tjener 50.000 i gjennomsnitt og menn 40.000 føres det slik: Kvinner 100% menn 80%).

- Kartlegging av deltid skal rapporteres ved at prosenttallet for kvinner og prosenttallet for menn oppgis (eks: Hvis det er 100 menn i virksomheten og 2 av disse jobber deltid, rapporteres 2% og tilsvarende for kvinner). Det samme gjøres for kartleggingen av midlertidig ansatte.
- Årlig legemeldt sykefravær skal rapporteres i prosent for kvinner og menn.
- Årlig kjønnsfordeling i andel foreldrepermisjon skal oppgis i prosent av totalt antall foreldrepermisjoner (eks: Hvis det i løpet av året var 10 foreldrepermisjoner og 4 av disse ble tatt ut av menn, rapporteres 40% menn og 60% kvinner).

Vesentligheter og funn i kartleggingstallene skal vurderes i en tekstlig fremstilling. Det skal samtidig også rapporteres hva virksomheten gjør for å oppfylle aktivitetsplikten. Hva gjør virksomheten for å redusere diskriminering og fremme likestilling (handlingsplaner, tema i ledermøter, seminarer o.l.).

Frister for rapporteringer i 2023

- Endelig årsregnskap for 2022: 3. februar 2023
- Endelig årsrapport for 2022: 15. mars 2023
- Avviksrapportering oppdrag per 30. april: 12. mai 2023, avvik etter dette tas løpende med departementet
- Foreløpig årsrapport/2. tertials rapport per 31. august: 22. september 2023
- Rapportering om tildeling og belastningsfullmakter per 31. oktober: 15. november 2023

Årsrapporten og tildelingsbrevet skal publiseres på virksomhetens nettside (jf. Bestemmelser om økonomistyring i staten pkt. 2.3.2 og 2.3.3). Også departementets hovedinstruks og eventuelle supplerende tildelingsbrev skal publiseres på Miljødirektoratets hjemmeside innen en uke etter at det er mottatt.

Revisjonsberetningen fra Riksrevisjon skal også publiseres på virksomhetens nettside innen 1. mai 2023 eller så snart den foreligger etter den dato.

7 Møteplan og tentativ plan for tildelingsbrevprosessen 2024

Måned	Aktivitet	Dato tentativt
April	<ul style="list-style-type: none"> • Etatsstyringsmøte 1/2023 	20. april 2023
September	<ul style="list-style-type: none"> • Departementet oversender forslag til prioriteringer i tildelingsbrevet for 2024 	22. september 2023
Oktober	<ul style="list-style-type: none"> • Tilbakemeldinger prioriteringer og forslag til styringsparametere fra etaten til departementet • Etatsstyringsmøte 2/2023 	6. oktober 2023 26. oktober 2023

November	<ul style="list-style-type: none"> • Departementet oversender foreløpig tildelingsbrev 2024 og evt. utkast revidert instruks 	10 november 2023
	<ul style="list-style-type: none"> • Tilbakemelding foreløpig tildelingsbrev og evt. revidert instruks fra etaten til departementet 	24. november 2023
Desember	<ul style="list-style-type: none"> • Departementet oversender endelig tildelingsbrev 2024 	20. desember 2023

8 Vedlegg

8.1 Vedlegg 1: Oppdrag som blir videreført fra tidligere år

	Oppdrag	Frist 2023
63.	Utarbeide en rapport om potensialet i Arealverktøyet for bl.a. arealanalyse og innlegging av nødvendige kartlag, som grunnlag for videreutvikling av forvaltningsplanene.	15. september
64.	I samråd med mattilsynet, levere en vurdering av hvordan god dyrevelferd kan ivaretas ved oppdrett og utsetting av fasan og raphøns i naturen for hundetrening, herunder om praksisen bør forbys.	1. mars
65.	Levere forslag til reviderte verneforskrifter for nasjonalparker og landskapsvernområder når det gjelder sykling og organisert ferdsel, herunder vurdering av bruk av el-sykkel.	31. desember
66.	Levere en vurdering av utfordringer, ressursbehov og forvaltningsnytte knyttet til å ta i bruk hele eller deler av SEEA EA- prinsippene i FNs statistikk kommisjonens rapport kapitler 8 til 12. I vurderingen skal det fremkomme hvilke av økosystemtjenestene opplistet i FNs standard for naturregnskap som kan kvantifiseres biofysisk og monetært, i dag og på kort og lang sikt, og hvorvidt kvantifiseringene er compatible med naturregnskapet.	15. juni
67.	Levere faggrunnlag og forslag til virkemiddelbruk i jordbruksavtalen for å nå vedtatt mål.	31. januar
68.	Utrede forslag til metode for å beregne, og deretter beregne, fotavtrykket til et utvalg av importerte varer på arealer i andre land, med fokus på avskoging i tropiske land: Del 2.	31. august
69.	Levere en vurdering av regelverket for erstatning for tap av tamrein til rovvilt.	Avklares nærmere

70.	<p>Vurdering av hvilke konsekvenser oppdaterte WHO guidelines for lokal luftkvalitet bør ha for norske luftkvalitetskriterier, mål og regelverk. Oppdraget gjennomføres i to deler:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Del 1: Miljødirektoratet og Folkehelseinstituttet skal vurdere, eventuelt oppdatere, luftkvalitetskriteriene basert på endringene WHO har gjort i «Air Quality Guidelines» i løpet av 2022. - Del 2: Miljødirektoratet skal innen 1.april 2023 levere en vurdering av eventuelle konsekvenser oppdaterte luftkvalitetskriterier bør ha for norske mål og regelverk. 	1. april
71.	I samarbeid med Helsedirektoratet kartlegge hvordan fylker og kommuner jobber for å fremme et sunt og bærekraftig kosthold.	1. mai
72.	Levere en oversikt på norsk over de mest relevante funnene for Norge fra FNs klimapanelets synteserapport.	I etterkant av lansering av rapporten
73.	Med bakgrunn i EUs grønne giv og handlingsplan for sirkulær økonomi levere et utvalg notater som belyser konsekvenser og utfordringer ved gjennomføring av kommende EØS-regelverk med vurderinger av mulige grep for effektiv gjennomføring og oppfølging, og andre sektors mulige delansvar.	Avklares nærmere
74.	I forbindelse med oppdatering av forvaltningsplanene for havområdene innhente og sammenstille faggrunnlag for kystsonen i de tre havområdene. Faggrunnlaget baseres på arbeidet med vannforvaltningen, og supplerende kunnskap på tema som ikke dekkes innhentes ved behov.	30. juni
75.	Lede arbeidet med å foreslå nødvendige endringer og harmonisering av regelverk relatert til massehåndtering, jf. rapport M-2074 fra det tverrsektorielle prosjektet om massehåndtering.	Avklares nærmere
76.	Oppdrag om gjennomføring av EU-direktiv om engangsprodukter av plast – videre arbeid (gjennomføring av ulike bestemmelser i direktiv om enkelte plastprodukter).	Avklares nærmere
77.	Landbruksdirektoratet, Miljødirektoratet og Riksantikvaren gis i oppdrag å gjennomføre en utredning som tar for seg hvilke sider ved seterdriften som er viktig og realistisk å ta vare på for fremtiden, formulere forslag til målsettinger og vurdere mulig innretting av virkemidler rettet mot seterdrift.	1. mars

78.	Videreføring fra TB2020: Bistå Sysselmester i digitalisering av miljø- og geodata for Svalbard.	31. desember
79.	Oppdrag om en overordnet tiltaksanalyse for hvordan Norge kan tette eller redusere gapet til netto-null-målet i skog- og arealbrukssektoren. Det er behov for å utrede tiltak for å øke opptaket og redusere utslippene i sektoren mot 2030, med særlig vekt på utslipp fra avskoging og omdisponering av andre arealer.	15. februar
80.	Kunnskapsgrunnlag om barrierer og potensiale for utslippskutt i bygg- og anleggsbransjen.	1. april
81.	Kunnskapsgrunnlag om hvor store mengder norske bioressurser som kan høstes på bærekraftig vis, uten at det svekker naturens opptak og lagring av CO ₂ , samt hvor bruken av knappe bioressurser kan prioriteres for å sikre effektive utslippskutt.	Avklares nærmere
82.	Levere forslag til oppdatert utkast til forskrift om omsetningskrav for biodrivstoff til skipsfart, herunder gjennomføre høring, oppsummere høringsinnspill og vurdere behovet for endringer i forskriftsutkastet på bakgrunn av høringen.	1. juli
83.	Utrede økning i omsetningskrav for avansert biodrivstoff i luftfart for 2023 og 2024, herunder gjennomføre høring, oppsummere høringsinnspill og vurdere behovet for endringer i forskriftsutkastet på bakgrunn av høringen. Merknad: tekst i rødt er lagt til for at teksten i oppdragene om biodrivstoff i skipsfart og luftfart skal være konsistent. Dette er like prosesser og det er bare en spesifisering av hva Miljødirektoratet allerede gjør.	1. juli
84.	Utrede økning i omsetningskravene for biodrivstoff til veitrafikk, anleggsdiesel og skipsfart.	Avklares nærmere
85.	Kartlegging av klimatilpasningsarbeid i et utvalg land.	1. februar
86.	Som oppfølging av Meld. St. 29 (2020-2021), utrede behovet for endringer i lovgivningen for å gi klimahensyn status som et selvstendig verneformål.	Avklares nærmere
87.	Som oppfølging av Meld. St. 29 (2020–2021), i samarbeid med Fiskeridirektoratet gjennomgå og vurdere praksis for rapportering av Norges bidrag til å oppfylle de internasjonale målene om bevaring av viktige områder for marin natur.	31. mars

88.	Oversende tilråding om endringer i perioden med ferdselsforbud for verneområder i Oslofjorden, jf. Helhetlig tiltaksplan for Oslofjorden T28.	31. desember
89.	Foreslå nye indikatorer og nye nasjonale støymål.	1. desember
90.	Utrede ulike tiltak og virkemidler som er relevante for å opprettholde og forbedre økologisk tilstand i skog – oppdrag til direktoratene.	1. mai
91.	Utarbeide felles kunnskapsgrunnlag om økologisk tilstand i norsk skog – oppdrag til Miljødirektoratet og Landbruksdirektoratet.	Før sommeren
92.	Kartlegge mulighetsrommet for landene i Arktisk Råd, inkludert Norge, til å påta seg forsterket kollektivt mål for reduksjon av svart karbon og eventuelt innføre kollektivt mål for metan i forbindelse med at Norge skal ha formannskap 2023-25. Oppdrag 41 i TB 2022.	31. januar
93.	I samarbeid med Direktorsgruppen for vannforvaltning gjennomføre en evaluering av arbeidet med oppdatering av vannforvaltningsplanene, etter tilsvarende tilnærming som i 2016.	1. mai
94.	Levere en rapport om arbeidet med oppfølging av oppdrag om jerv. Arbeidet omfatter å vurdere nye løsninger for mer aktiv informasjonsdeling om SNOs innsats lokalt, samt vurdere om det kan iverksettes tiltak for å bidra til mer effektiv lisensfelling av jerv og mer styrt lisensfellingsaktivitet til de mest tapsutsatte områdene.	1. mars
95.	Levere oppdaterte beslutningsgrunnlag for 13 naturtyper som bør prioriteres for tiltak frem mot 2035. Vurderes og prioriteres opp mot artene og naturtypene som allerede er foreslått i den opprinnelige oppfølgingsplanen.	17. februar
96.	Levere tilråding om vern av Østmarka nasjonalpark.	15. juni
97.	Levere forslag til felles nasjonal miljødatapolicy, jf. fremtidens miljødata utredning og digitaliseringsstrategi for klima og miljøsektor.	15. februar
98.	Vurdere om det bør iverksettes innhenting av, og eventuelt innhente, mer kunnskap om jervens	Avklares nærmere

	vandringsmønster/utvandring fra føderevir, og rapportere på dette.	
99.	Notat med vurdering av hovedverktøy og prosesser for å ta kunnskap i bruk i politikkutvikling, og hvordan kompetansen om dette kan styrkes (Oppdrag 3 i 2022)	8. februar

8.2 Vedlegg 2: Fastsettelse av indikatorer for nasjonale klima- og miljømål 2023

Resultatområde	Nasjonale klima- og miljømål (24)	Indikatorer (82)	Merknad	Justert for 2022
Naturmangfold	1.1. Økosystemene skal ha god tilstand og levere økosystemtjenester	Status og utviklingstrekk for økologisk tilstand i havområdene.	Jf. Naturindeks for Norge.	
		Status og utviklingstrekk for økologisk tilstand i elver og innsjøer.	Jf. Naturindeks for Norge og Vannforskriften.	
		Status og utviklingstrekk for økologisk tilstand i kyst.	Jf. Naturindeks for Norge og Vannforskriften.	
		Status og utviklingstrekk for økologisk tilstand i våtmark.	Jf. Naturindeks for Norge.	
		Status og utviklingstrekk for økologisk tilstand i skog.	Jf. Fagsystemet for økologisk tilstand og Naturindeks for Norge	
		Status og utviklingstrekk for økologisk tilstand i fjell.	Jf. Fagsystemet for økologisk tilstand og Naturindeks for Norge	
		Status og utviklingstrekk for økologisk tilstand i kulturlandskap og åpne lavlandsområder.	Jf. Naturindeks for Norge.	
		Utvikling i areal av inngrepsfrie naturområder.		
	1.2 Ingen arter og naturtyper skal utryddes, og utviklingen til truede og nær truede arter og naturtyper skal bedres	Antall nær truede og truede arter og naturtyper i kyst- og havområdene.	Tall fra sist oppdaterte rødliste for arter og rødliste for naturtyper.	
		Antall nær truede og truede arter og naturtyper i elver og innsjøer.	Som over	
		Antall nær truede og truede arter og naturtyper i våtmark.	Som over	
		Antall nær truede og truede arter og naturtyper i skog.	Som over	
		Antall nær truede og truede arter og naturtyper i fjell.	Som over	
		Antall nær truede og truede arter og naturtyper i kulturlandskap og åpne lavlandsområder.	Som over	
		1.3 Et representativt utvalg av norsk natur skal tas vare på for kommende generasjoner	Vernet landareal totalt.	Oppgi i km ²
	Vernet areal i kyst og havområdene.		Oppgi i km ²	
	Vernet areal i elver og innsjøer.		Oppgi i km ²	

		Vernet areal i våtmark.	Oppgi i km ²	
		Vernet areal i skog.	Alle vernekategorier.	
		Vernet skog hvor skogbruk ikke er tillatt; totalt og fordelt på produktiv og uproduktiv skog	Omfatter vernekategorier nasjonalparker og naturreservat der skogbruk ikke er tillatt.	
		Vernet areal i fjell.	Oppgi i km ²	
		Vernet areal i kulturlandskap og åpent lavland.	Oppgi i km ²	
Resultatområde	Nasjonale klima- og miljømål	Indikatorer	Merknad	Justert for 2022
Kulturminner og kulturmiljø	2.1 Alle skal ha mulighet til å engasjere seg og ta ansvar for kulturmiljø	Utvikling av rammevilkår for engasjement og ansvar for kulturmiljø – holdningsutvikling i befolkningen knyttet til kulturmiljø		
		Utvikling av utøvelse av engasjement og ansvar – aktiviteter		
	2.2 Kulturmiljø skal bidra til bærekraftig utvikling gjennom helhetlig samfunnsplanlegging	Utvikling i lokal samfunnsplanlegging relatert til kulturmiljø		
		Utvikling i regional samfunnsplanlegging relatert til kulturmiljø		
	2.3 Et mangfold av kulturmiljø skal tas vare på som grunnlag for kunnskap, opplevelse og bruk	Utvikling av antall kulturminner og kulturmiljøer etter mangfoldskriterier i kulturminnedatabasen Askeladden		
		Utvikling i vernestatus for kulturminner og kulturmiljøer i kulturminnedatabasen Askeladden		
Utvikling i tilstand for kulturminner og kulturmiljøer i kulturminnedatabasen Askeladden				
Resultatområde	Nasjonale klima- og miljømål	Indikatorer	Merknad	Justert for 2022
Friluftsliv	3.1 Friluftslivets posisjon skal tas vare på og utvikles videre gjennom ivaretagelse av allemannsretten, bevaring og tilrettelegging av viktige	Andel av befolkningen som deltar i friluftslivsaktiviteter to eller flere ganger i måneden, og del av befolkningen som deltar minst to ganger i uken.		
		Andel av befolkningen som har trygg tilgang til nært terreng innen en avstand på 500 meter		

	friluftslivsområder, og stimulering til økt friluftslivsaktivitet for alle	Andel av befolkningen som har trygg tilgang til leke- og rekreasjonsarealer innen en avstand på 200 meter		
		Andel av befolkningen som kjenner til allemannsretten		
		Andel tilgjengelig strandsoneareal		
	3.2 Naturen skal i større grad brukes som læringsarena og aktivitetsområde for barn og unge	Andel barn og unge (6–15 år) som deltar i friluftslivsaktiviteter to eller flere ganger i måneden, og andel barn og unge som deltar minst to ganger i uken.		
		Andel skoler og barnehager som har trygg tilgang til nærturterreng innen en avstand på 500 meter.		
		Andel skoler og barnehager som har trygg tilgang til leke- og rekreasjonsområder innen en avstand på 200 meter.		
Resultatområde	Nasjonale klima- og miljømål	Indikatorer	Merknad	
Forurensing	4.1 Forurensing skal ikke skade helse og miljø	Antall stoffer som er fareklassifisert av myndighetene		
		Andel områder med forurenset sjøbunn som er ryddet i henhold til handlingsplanen.		
		Registrert grunnforurensning uten helse og miljøfare		
		Utslipp av kjemikalier, olje og andre naturlige forekommende miljøskadelige stoffer fra olje- og gassvirksomhet		
		Nivåer av biocider i miljøet		
		Andel vannforekomster som ikke når miljømål om god tilstand som følger at forurensning		
		Areal med overskridinger av tålegrenser for forsuring		
		Areal med overskridelser av tålegrenser for overgjødning		
	4.2 Bruk og utslipp av kjemikalier på prioritetslista skal stanses	Utvikling i forbud og andre reguleringer av prioritetslistestoffer i kjemikalierregelverkene		
	Nivå av utvalgte prioritetslistestoffer i miljøet			

		Mengde farlig avfall med ukjent disponering.		
		Utslipp av utvalgte prioritetslistestoffer fra landbasert industri		
		Utslipp av utvalgte prioritetslistestoffer fra olje- og gassvirksomhet		
		Utvikling i opprydning av utvalgte prioritetslistestoffer i forurenset grunn		
	4.3 Utviklingen i mengden avfall skal være vesentlig lavere enn den økonomiske veksten	Generert mengde husholdningsavfall per innbygger sett i forhold til privat konsum i husholdningene per innbygger		
		Generert mengde næringsavfall per innbygger sett i forhold til BNP per innbygger		
	4.4 Materialgjenvinningen av avfall skal øke	Andel husholdningsavfall og lignende næringsavfall som er forberedt til ombruk eller materialgjenvunnet		
		Andel bygg- og anleggsavfall som er forberedt til ombruk eller materialgjenvunnet		
	4.5 Eksponering av mennesker og miljø for radioaktiv forurensning skal holdes så lav som mulig	Nivåer av radioaktiv forurensning i miljøet		
		Utslipp av radioaktive stoffer		
		Mengde radioaktivt avfall med ukjent disponering		
	4.6 Å sikre trygg luft. Basert på dagens kunnskapsstatus blir følgende nivå sett på som trygg luft: Årsmiddel PM10: 20 µg/m ³ Årsmiddel PM2,5: 8 µg/m ³ Årsmiddel NO ₂ : 40 µg/m ³	Utviklingen i årsmiddelkonsentrasjonen for PM10, med fokus på de stedene der verdiene overskrider nivå sett på som trygg luft.		
		Utviklingen i årsmiddelkonsentrasjonen for PM 2,5, med fokus på de stedene der verdiene overskrider nivå sett på som trygg luft.		
		Utviklingen i årsmiddelkonsentrasjonen for NO ₂ , med fokus på de steder der verdiene overskrider nivå sett på som trygg luft.		
	4.7 Støyplagen skal reduseres med 10 prosent innen 2020 i	Samlet støyplage (SPI) fra alle kartlagte kilder		

	forhold til 1999. Antallet personer som er utsatt for over 38 dB innendørs støynivå skal reduseres med 30 prosent innen 2020 i forhold til 2005.	Reell reduksjon i antall personer som er utsatt for over 38 dB innendørs støy		
Resultatområde	Nasjonale klima- og miljømål	Indikatorer	Merknad	Justert for 2022
Klima	5.1 Norge skal fram til 2020 kutte i de globale utslippene av klimagasser tilsvarende 30 prosent av Norges utslipp i 1990	Utvikling i totale utslipp minus kvotekjøp og godskriving av deltakelse i EUs kvotesystem, sammenlignet med utslippsbudsjett.		
	5.2 Norge har under Parisavtalen tatt på seg en forpliktelse til å redusere utslippene av klimagasser med minst 55 prosent i 2030 sammenlignet med nivået i 1990	Utvikling i ikke-kvotepliktige utslipp minus eventuell anskaffelse av fleksibilitet, sammenlignet med anslått utslippsbudsjett		
	5.3 Norge skal være klimanøytralt fra og med 2030			
	5.4 Norge har lovfestet et mål om å bli et lavutslippssamfunn i 2050	Status og utvikling i utslipp av klimagasser fordelt på sektorer		
	5.5 Medvirke til at redusert og reversert tap av tropisk skog gir et mer stabilt klima, mer bevart naturmangfold og mer bærekraftig utvikling.	Tall på tonn reduserte klimagassutslipp fra skog betalt for i u-land		Nasjonalt mål endret i Prop. 1 S 2020-2021
	5.6 Politisk mål om at samfunnet skal forberedes på og tilpasses klimaendringene	Status for innarbeiding av rutiner, tiltak, strategier og virkemidler knyttet til klimatilpasning i sentrale sektorer		
Resultatområde	Nasjonale klima- og miljømål	Indikatorer	Merknad	Justert for 2022
Polarområdene	6.1. Omfanget av villmarkspregede områder på Svalbard skal holdes ved lag, og naturmangfoldet bevares tilnærmet	Status og utvikling i areal av villmarksområder på Svalbard	Tilført areal de siste årene ref. naturrestaurering	Oppdatert status per jan. 2022 publiseres i okt. 2022.
		Vernet areal på Svalbard.		

	upåvirket av lokal aktivitet	Status og utvikling i volum og fordeling av motorisert ferdsel på Svalbard.		
		Status og utvikling i antall ilandstigninger fra cruiseskip utenfor bosetningene og Isfjorden på Svalbard.		
		Geografisk spredning av ilandstigninger fra cruiseskip utenfor bosetningene og Isfjorden på Svalbard.		
		Status og utvikling for sentrale arter i de marine økosystemene på Svalbard.		
		Status og utvikling for sentrale arter i de terrestriske økosystemene på Svalbard.		
		Status og utvikling i leveområde for isbjørn.		
	6.2 De 100 viktigste kulturminnene og kulturmiljøene på Svalbard skal sikres gjennom forutsigbar og langsiktig forvaltning	Indikator for kunnskapsgrunnlag – Oppdatering i Askeladden, risiko- og tilstandsvurdering, etablering av forvaltningsmål.		Ferdigstilles for godkjenning ila. 2021
		Indikator for tilsyn av kulturminner og kulturmiljø.		Ferdigstilles for godkjenning ila. 2021
		Indikator for tap av kulturminner og kulturmiljø.		Ferdigstilles for godkjenning ila. 2021
	6.3 Negativ menneskelig påvirkning og risiko for påvirkning på miljøet i polarområdene skal reduseres	Isutbredelse i utvalgte fjorder på Svalbard og i havområdene rundt Svalbard.		
		Permafrostreduksjon i utvalgte lokaliteter på Svalbard.		
		Forekomst av regnvær om høsten og vinter med påfølgende is på bakken på Svalbard.		